

Arhitectura Sistemelor de Calcul

Lect. Dr. Șotropa Diana
diana.sotropa@ubbcluj.ro

Facultatea de Matematică și Informatică
Universitatea Babeș-Bolyai

Complementul față de 2

Complementul față de 2

- Matematic, REPRESENTAREA unui număr NEGATIV în **complement față de doi** este valoarea $2^n - V$, unde V este valoarea absolută a numărului reprezentat.

Motto:

Cu complementul față de 2:

“Interpretăm reprezentări și reprezentăm interpretări”

Care sunt situațiile în care se folosește complementul față de 2?

Complementul față de 2

$1001\ 0011b = 93h = 147$ (în interpretarea FĂRĂ SEMN)

Q1: Fiind un număr care începe cu 1, în interpretarea CU SEMN este un număr negativ. Care este valoarea lui?

Valoarea sa este:

– (complementul față de 2 al configurației binare inițiale) = $-(2^n - V)$

Complementul față de 2

$1001\ 0011b = 93h = 147$ (în interpretarea FĂRĂ SEMN)

Q2: Cum se obține complementul față de 2 al unui număr?

Varianta 1 (Oficială): Se scade binar conținutul (evident binar) al locației de complementat din $100\ \dots 00$, unde numărul de după cifra binară 1 are atâtea zerouri câți biți are locația de complementat.

$$\begin{array}{r} 1\ 0000\ 0000b \\ -\quad 1001\ 0011b \\ \hline 0110\ 1101b \end{array} \quad \begin{array}{r} 2^n - \\ V \\ \hline = 6Dh = 6 * 16 + 13 = 96 + 13 = 109 \\ \text{(deci complementul față de 2 pe 8 biți al numărului 147 este 109)} \end{array}$$

Ca urmare, $1001\ 0011b = -109$ (în interpretarea CU SEMN)

Complementul față de 2

$1001\ 0011b = 93h = 147$ (în interpretarea FĂRĂ SEMN)

Q2: Cum se obține complementul față de 2 al unui număr?

Varianta 2 (derivată din definiția complementului față de 2 – mai rapidă dpdv practic): se inversează valorile tuturor biților (valoarea 0 devine 1 și valoarea 1 devine 0) din locația de reprezentare, după care se adaugă 1 la valoarea obținută.

Inversăm valorile tuturor biților valorii $1001\ 0011b$ obținând $01101100b$ după care adăugăm 1 la valoarea obținută: $0110\ 1100b + 1 = 0110\ 1101b = 109$

Ca urmare, $1001\ 0011b = -109$ (în interpretarea CU SEMN)

Complementul față de 2

$1001\ 0011b = 93h = 147$ (în interpretarea FĂRĂ SEMN)

Q2: Cum se obține complementul față de 2 al unui număr?

Varianta 3 (MULT mai rapidă dpdv practic, cea mai rapidă pt obținerea configurației binare a complementului față de 2): Se lasă neschimbați biții începând din dreapta reprezentării binare până la primul bit 1 inclusiv, iar restul biților se inversează.

Plecând de la $1001\ 0011b$ lăsăm neschimbați biții din dreapta până la primul bit 1 inclusiv, iar restul biților se inversează, deci obținem $0110\ 1101b = 6Dh = 109$

Ca urmare, $1001\ 0011b = -109$ (în interpretarea CU SEMN)

Complementul față de 2

$1001\ 0011b = 93h = 147$ (în interpretarea FĂRĂ SEMN)

Q2: Cum se obține complementul față de 2 al unui număr?

Varianta 4 (CEA mai rapidă dpdv practic, dacă ne interesează doar valoarea absolută în baza 10 a complementului față de 2): Suma valorilor absolute a celor două valori complementare este cardinalul mulțimii reprezentabile pe acea dimensiune.

Pe 8 biți se pot reprezenta 2^8 valori = 256 valori ($[0,255]$ sau $[-128, +127]$)

Pe 16 biți se pot reprezenta 2^{16} valori = 65536 valori ($[0,65535]$ sau $[-32768,32767]$)

Pe 32 biți se pot reprezenta 2^{32} valori = 4294967296 valori ...

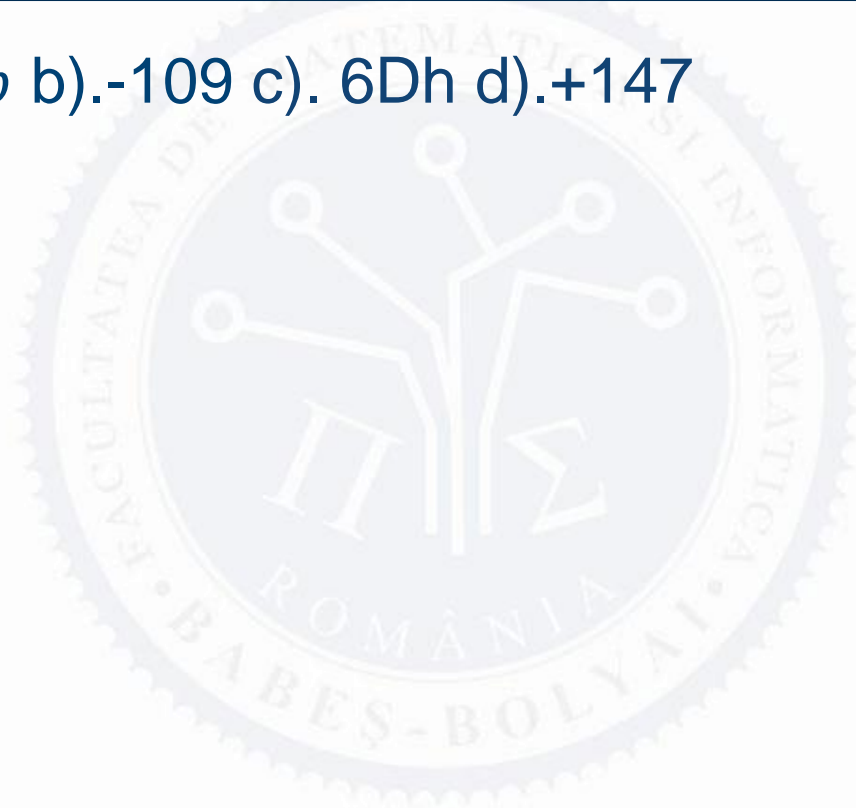
Pe 8 biți complementul față de 2 al lui $1001\ 0011b = 93h = 147$ este $256 - 147 = 109$

Ca urmare, $1001\ 0011b = -109$ (în interpretarea CU SEMN)

Complementul față de 2

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui $1001\ 0011b$?

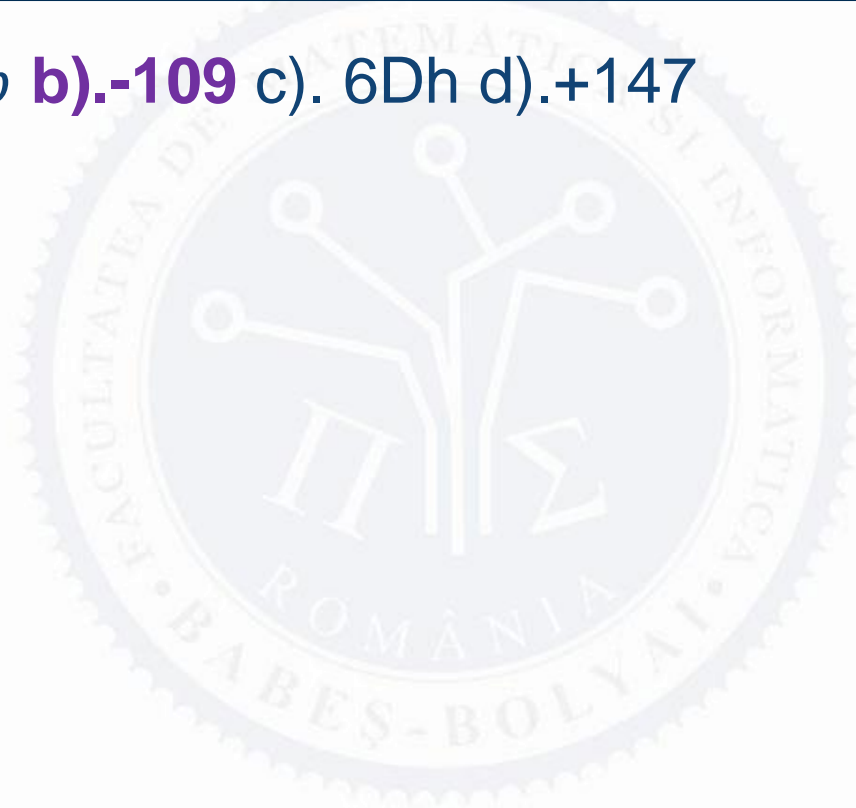
a). $0110\ 1101b$ b). -109 c). $6Dh$ d). $+147$

Complementul față de 2

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui $1001\ 0011b$?

a). $0110\ 1101b$ **b). -109** c). $6Dh$ d). $+147$

Complementul față de 2

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui $1001\ 0011b$?

a). $0110\ 1101b$ **b). -109** c). 6Dh d). +147

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui 93h ?

a). $0110\ 1101b$ b). -109 c). 6Dh d). +147

Complementul față de 2

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui $1001\ 0011b$?

a). $0110\ 1101b$ **b). -109** c). 6Dh d). +147

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui 93h ?

a). $0110\ 1101b$ **b). -109** c). 6Dh d). +147

Complementul față de 2

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui $1001\ 0011b$?

a). $0110\ 1101b$ **b). -109** c). 6Dh d). +147

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui 93h ?

a). $0110\ 1101b$ **b). -109** c). 6Dh d). +147

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui 147 din baza 10 ?

a). $0110\ 1101b$ **b). -109** c). 6Dh d). +147

Complementul față de 2

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui $1001\ 0011b$?

a). $0110\ 1101b$ **b). -109** c). 6Dh d). +147

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui 93h ?

a). $0110\ 1101b$ **b). -109** c). 6Dh d). +147

Care este valoarea în interpretarea cu semn a lui 147 din baza 10 ?

a). $0110\ 1101b$ b). -109 c). 6Dh d). +147

Nici unul dintre răspunsuri, deoarece întrebarea este un nonsens – pentru că 147 ESTE DEJA O INTERPRETARE

Complementul față de 2

- Deci 147 și 109 sunt două valori complementare:
  - $1001\ 0011b = 147$ sau -109
în funcție de interpretare, adică complementul lui 147 este -109
- Este -147 complementul lui 109?

Complementul față de 2

- Deci 147 și 109 sunt două valori complementare:
  - $1001\ 0011b = 147$ sau -109
în funcție de interpretare, adică complementul lui 147 este -109
- Este -147 complementul lui 109? **NU**

Complementul față de 2

- Care este complementul lui 109?

Toată discuția despre valori complementare are sens doar dacă atenția noastră se concentrează pe problematica NUMERELOR NEGATIVE

Ex1: se pleacă de la o reprezentare în baza 2 care începe cu 1 și ne întrebăm care va fi numărul negativ asociat în interpretarea CU SEMN

Ex2: se pleacă de la o valoare absolută (109 sau 147) și ne întrebăm care este reprezentarea în baza 2 pentru numărul -109 sau pentru -147 !!

 Totul se învâрте in jurul numerelor NEGATIVE !!

Complementul față de 2

- Interpretările cu semn și fără semn ale oricărei configurații binare care începe cu 1 VOR FI INTOTDEAUNA DIFERITE și ele NU vor fi NICIODATA părți ale aceluiași interval de reprezentare admisibil pe N biți !!!
- Valorile absolute ale celor două interpretări reprezintă două valori complementare.

Exemple:

-128, 128 ($-128 \in [-128, 127]$ (cu semn); $+128 \in [0, 255]$ (fără semn))

147, -109

-1, 255

-3, 253

-127, 129

Contraexemple:

127, -129 nu sunt complementare ($-129 \notin [-128, 127]$ (cu semn); $+127 \in [0, 255]$ (fără semn))

Complementul față de 2

Q3: Dacă avem o REPRESENTARE în baza 2 de tip $0xxx\dots$ de valoare $+abc$ în interpretarea FARA semn, ce valoare va avea această REPRESENTARE în interpretarea CU SEMN din BAZA 10 ? ($b_2 - b_{10}$)

Tot atâta !

Un număr care începe cu 0 în baza 2 are aceeași valoare atât în interpretarea cu semn cât și în cea fără semn, fiind un număr pozitiv

109 este tot 109 în ambele interpretări

Complementul față de 2

Q4: Dacă avem o REPRESENTARE de forma
 $0xxx\dots$ de valoare $+abc$,
care va fi REPRESENTAREA binară a valorii $-abc$? ($b_2 - b_2$)

Ex: dacă plecăm de la **109**, cum se reprezintă binar **-109** ?

Abia acum începe “complementul față de 2 să joace un rol”, iar răspunsul este:

**REPRESENTAREA sa va fi
“complementul față de 2 al configurației binare inițiale”.**

Pentru valoarea **109 = 0110 1101_b**, complementul față de 2 a lui **0110 1101_b** este **1001 0011_b**, deci **-109 = 1001 0011_b**

Ca urmare putem concluziona că
valoarea complementară a unui întreg care începe cu 0, va începe cu 1
(excepție făcând doar valoarea 0)
și va încăpea ca valoare complementară în interpretarea CU SEMN
pe aceeași dimensiune de reprezentare ca și valoarea inițială

Complementul față de 2

Q5: Dacă avem o REPRESENTARE de tip $1xxx\dots$ de valoare $+abc$ în interpretarea FĂRĂ semn, ce valoare va avea această REPRESENTARE în interpretarea CU SEMN din baza 10 ? ($b_2 - b_{10}$)

Valoarea sa este: – (complementul față de 2 al configurației binare inițiale).

Pentru exemplul nostru, avem:

$1001\ 0011b = 147$ (fără semn)

- ➡ - (complementul față de 2 al configurației $1001\ 0011b$)
- ➡ - ($0110\ 1101b$) = -109.

Complementul față de 2

Q6: Dacă avem o REPRESENTARE de forma $1xxx\dots$ de valoare $+abc$, care va fi REPRESENTAREA binară a valorii $-abc$? ($b_2 - b_2$)

Ex: dacă plecăm de la $1001\ 0011b = +147$, cum se reprezintă binar -147 ?

Răspunsul nu poate fi decât unul similar cu cel de la Q4:

REPRESENTAREA sa va fi “complementul față de 2 al configurației binare inițiale”.

Numai că: **dacă un număr începe cu 1** în reprezentarea lui în baza 2 și are valoarea $+abc$ în interpretarea FARA SEMN, **atunci tot cu 1 va trebui să înceapă** și varianta lui negativă $-abc$ ca REPRESENTARE (pentru că în caz contrar nu ar mai fi un număr negativ în interpretarea CU SEMN).

Dar, complementarea unei valori binare de forma $1xxx\dots$ va furniza prin complementare în mod natural o valoare binară CARE INCEPE CU 0 pe o dimensiune de reprezentare identică cu cea de pornire !!! - excepție făcând DOAR valorile de forma $100\dots$ (-128 , $+128$, -32768 , $+32768$ etc).

Ca urmare, concluzionăm că dacă plecăm de la o reprezentare de forma $1xxx\dots$ de valoare $+abc$ NU PUTEM OBȚINE valoarea $-abc$ PE O ACEEAȘI DIMENSIUNE DE REPRESENTARE !!!!!

Complementul față de 2

Q6: Dacă avem o REPREZENTARE de forma **1xxx....** de valoare **+abc**, care va fi REPREZENTAREA binară a valorii **- abc** ? ($b_2 - b_2$)

Ex: dacă plecăm de la $1001\ 0011b = +147$, cum se reprezintă binar -147 ?

Dovada:

147 = 1001 0011b ($147 \in [0..255]$, însă $-147 \notin [-128..+127]$, deci -147 NU este reprezentabil pe un octet chiar dacă $+147$ este)

Deci nu numai că, complementarea nu poate fi făcută corect pe aceeași dim. de reprezentare ca a val. inițiale ca METODOLOGIE, dar și analiza intervalelor de reprezentare admisibile ne confirmă asta dpdv SEMANTIC

Complementul față de 2

Q6: Dacă avem o REPRESENTARE de forma **1xxx....** de valoare **+abc**, care va fi REPRESENTAREA binară a valorii **- abc** ? ($b_2 - b_2$)

Ex: dacă plecăm de la $1001\ 0011b = +147$, cum se reprezintă binar -147 ?

Ca urmare, obținerea lui -147 plecând de la **147 = 1001 0011b**, se face astfel:

i). Reprezentarea binară a lui 147 începe cu 1, dar trebuie să ținem cont și că

$$-147 \notin [-128..+127], \text{ însă } -147 \in [-32768..+32767]$$

de unde rezultă că -147 NU este reprezentabil ca octet CI DOAR CA ȘI CUVÂNT

ii). Pe o dimensiune de tip WORD, **147 = 0000 0000 1001 0011b** (deci un număr binar care începe cu 0) și conform răspunsului de la Q5, avem că

-147 = "complementul față de 2 al configurației binare inițiale".

Complementul față de 2 a configurației **0000 0000 1001 0011b** este **1111 1111 0110 1101b**, deci

$$-147 = 1111\ 1111\ 0110\ 1101b = FF6Dh$$

Verificare: $1111\ 1111\ 0110\ 1101b = FF6Dh = 65389$ în interpretarea FĂRĂ semn, suma valorilor absolute a celor două valori complementare fiind $65389 + 147 = 65536 = \text{cardinalul mulțimii numerelor reprezentabile pe 1 WORD}$, deci cele 2 interpretări ale configurației binare $11111111\ 01101101$ sunt corecte și consistente

Complementul față de 2

Format binar numar	Interpretare	Valoare zecimala	În ce fel este implicat "complementul față de 2"	Răspuns
0xxx	Fără semn	+abc	-	-
	Cu semn (Q4)	+abc	Cum se reprezintă – abc?	Complementul față de 2 a lui 0xxx
1xxx	Fără semn	+def	-	-
	Cu semn (Q5)	+def	Ce valoare va avea 1xxx în interpretarea cu semn?	- (Complementul față de 2 a lui 1xxx)
	Cu semn (Q6)	+def	Cum se reprezintă – def ?	Complementul față de 2 a lui 1xx extins fără semn pe 2 * sizeof (1xxx)

(excepție fac reprezentările de forma de forma 100.... (-128, +128, -32768, +32768 etc)

Complementul față de 2

Format binar numar	Interpretare	Valoare zecimala	În ce fel este implicat “complementul față de 2”	Răspuns
0110 1101b	Fără semn	+109	-	-
	Cu semn (Q4)	+109	Cum se reprezintă – 109?	1001 0011b
1001 0011b	Fără semn	+147	-	-
	Cu semn (Q5)	+147	Ce valoare va avea 1001 0011b în interpretarea cu semn?	- (0110 1101b) = -109
	Cu semn (Q6)	+147	Cum se reprezinta – 147 ?	Complementul față de 2 a lui 0000 0000 1001 0011b care este 1111 1111 0110 1101b

Complementul față de 2

Care este nr MINIM de biți pe care se poate reprezenta -147 ?

Pe n biți se reprezintă 2^n valori

- fie valorile $[0..2^n - 1]$ în interpretarea fără semn
- fie valorile $[-2^{n-1}..2^{n-1} - 1]$ în interpretarea cu semn

Pe 8 biți se reprezintă $2^8 = 256$ valori

- fie valorile $[0..2^8 - 1] = [0..255]$ în interpretarea fără semn
- fie valorile $[-2^{8-1}..2^{8-1} - 1] = [-128..+127]$ în interpretarea cu semn

Pe 9 biți se reprezintă $2^9 = 512$ valori

- fie valorile $[0..2^9 - 1] = [0..511]$ în interpretarea fără semn
- fie valorile $[-2^{9-1}..2^{9-1} - 1] = [-256..+255]$ în interpretarea cu semn

Așadar, numărul minim de biți pe care se poate reprezenta -147 este 9, iar reprezentarea lui -147 este 1 0110 1101b

Deoarece $512 - 147 = 365 = 16Dh = 1\ 0110\ 1101b$

Complementul față de 2

Care este nr MINIM de biți pe care se poate reprezenta 3 ?

$$3 = 11b \Rightarrow \text{pe 2 biți}$$

Care este nr MINIM de biți pe care se poate reprezenta -3 ?

Pe 3 biți se reprezintă $2^3 = 8$ valori

– fie valorile $[0..2^3 - 1] = [0..7]$ în interpretarea fără semn

– fie valorile $[-2^{3-1}..2^{3-1} - 1] = [-4..+3]$ în interpretarea cu semn

Deoarece $8 - 3 = 5 = 101b$ rezultă că $101b$ este reprezentarea lui -3 pe 3 biți

Complementul față de 2 se referă la reprezentări sau la interpretări?

FACULTATEA DE MATEMATICĂ ȘI INFORMATICĂ UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI

Str. Mihail Kogălniceanu nr. 1
Cluj-Napoca, Cluj, România

www.cs.ubbcluj.ro